

Tehdy, kdy Mojžíš promlouval, měli za sebou útrapy dlouhé čtyřicetileté cesty. Byli na hranicích země, kterou jim Bůh slíbil. Měli za sebou historickou zkušenost, to všechno, na čem už nikdo nic nemohl měnit. Před sebou měli to, co se otevíralo jako prostředí rajské zahrady – vždyť to byla země, vyšperkovaná zaslíbením o Boží přítomnosti, ochraně a žehnání. Mojžíš si pochopitelně nemohl nechat pro sebe ohlédnutí zpět, protože chtěl zdůraznit sklony a nebezpečí, které by mohly ublížit i tomu budoucímu. Když se správně nedocení to, co bylo a v čem vítězily lidské slabiny, většinou se to vrátí v horší podobě a je nutné se s tím vypořádat znovu. Tak Mojžíš mluvil. A nešetřil je! A ještě navíc končil; předával žezlo Jozuovi, chystal se vyslovit požehnání, aby se poté odebral do Božího domova. Proto bylo třeba asi říci hodně.

Součástí jeho řeči bylo tzv. nastavení zrcadla. Jak byli vzpurní a svéhlaví, kolikrát vyslovili pochybnost vůči Pánu Bohu a nakonec i vůči Mojžíšovi. Mojžíš se podívoval i nad tím, že ti lidé se celkem v pohodě klaněli cizím bohům, (příp. naukám, řečem) aniž by je znali (29,25).

K poslouchání ta řeč asi moc nebyla. Zvláště když Mojžíš nezamlčel, že Bůh, když je vedl z otroctví do svobody, měl ne jeden důvod hněvat se na ně. Proto se jim cesta ke svobodě tak komplikovala a protáhla. Ale nakonec: sláva, došli k ní! Všichni byli na historickém předělu: mezi nesvobodou a svobodou, mezi Mojžíšovým a Jozuovým vůdcováním. I to známe. I my máme výročí, předěly, kdy je žádoucí se zastavit. Sice někdy vládne mírná bezradnost, co při takový výročí dělat, aby to nebylo jen nějakou veselí s buřty, pivem, zelím a Helenkou Vondráčkovou. Bývá to však i důvodem k zastavení, analýze, zpytování. To odpovídá tomu, co na pomezí mezi minulostí, přítomností a cestou do budoucnosti považoval Mojžíš za důležité předložit.

Čtený verš, vytržený z Mojžíšovy řeči, zní trochu záhadně. Nakonec i v textu se zdá být trochu mimo souvislost, stojí tam trochu osamoceně. (Předchozí verš ještě horlil v duchu předchozího: *V hněvu rozhořčení a ve velikém rozlícení je Hospodin vyvrátil z jejich země a vyvrhl je do jiné země, jak je tomu dnes v.27.*) Ten verš se tak stal posledním veršem kapitoly. Není však úplně od věci, že se tam tato větička objevila.

Mojžíš svým pohledem zpět chtěl varovat, aby neopakovali to, nač občas vsázeli. Totiž, na libovolné prorážení do neznámého. Proto se objevuje připomínka, aby lid na Boží zákon a přikázání nezapomínal. Aby se především držel právě toho Bohem sděleného, zjeveného, protože to je dáno právě kvůli

budoucnosti. Do Božího stvoření především patří bytost, která odpovědně a bez paniky hledí kupředu. Mojžíš chtěl, aby tak činili v závislosti na Boží vůli, zjevené zákonem a přikázáními. My můžeme doplnit – k dobré budoucnosti krácejme v závislosti na Boží vůli zjevené v Božím Synu Ježíši Kristu. V takové závislosti můžeme tvořit budoucnost, jakkoliv to zní divně. Vždyť nám přece jde o děti, máme je rádi, jen si v té lásce málo připouštíme, že nejde pouze o to, co jim dáme a jak je zabavíme dneska, ale že i to je na nás, jak budou naše děti žít za 30, 40 a možná i více let. Budoucnost nám v hlavě vrtá v souvislosti s dětmi. I s námi. Ale máme dojem, že obecně s budoucností, dětí i naší, mnoho nedokážeme, je zahalená, skrytá, tajemná a neznámá.

Do té souvislosti patří právě to, nač narážel Mojžíš. Jak se prokousat skrze to tajemství? Jak proniknout přes závoru nevěděni a jak se vlámat do neviditelného tajemství budoucna. Oni tehdy slyšeli slovo, které například znělo: *Jestliže budeš opravdově poslouchat Hospodina svého Boha a bedlivě dodržovat všechny jeho příkazy ... spočinou na tobě všechna požehnání. ... Hospodin ti dá nadbytek dobrého plodu tvého života ... otevře ti štědrá pokladnici ... budeš vždycky stoupat výš a neklesneš níž.* (Dt 28,1.11nn).

I když je takové slovo garantované Stvořitelem všeho a autorem dobrých podmínek pro život, vypadá trochu na dlouhé lokte. Odkrýt budoucnost jinými cestami, třeba přes kartárky, vykladačky snů, astrology a podobné se zdá jednodušší. Mojžíšovi nezbývalo nic než zopakovat, že skryté věci mají zůstat skrytými, Božími! Patřícími Bohu milosrdnému a milujícímu. Tím, že jsou nedostupné, a mají jimi zůstat, tím je člověk chráněn před vykolejováním, ale též manipulovatelností, ale třeba i vydíráním. A naopak – široké pole se otevírá pro člověka právě tím, že je řada souvislostí, které jsou zjevné, zjevené (Kral.).

A vše zjevné a zjevené je navždy naše a je toho dost, abychom si z toho vytvořili výchozí pozici pro sebe sama, své rozhodování, své postoje, výchovu, plány. Ty zjevné věci jsou k tomu, abychom *dodržovali všechny slova tohoto zákona* (28), a na nich tvořili dobrou a pokojnou budoucnost. To je něco, co dává takovou pevnost pod nohama, podobné vodě, která nesla Petra, dokud se nedal zviklat pochybnostmi a strachem.

Toto slovo potom není bezzubým a zbytečným slovem. Slyšet to slovo a ztožnit se s ním znamená, že člověk chce počítat s dosahy Božích intervencí, pro něho nedisponibilních, určených ne svévolí, ale láskou k člověku, ke světu a pro ochranu života. To je životní síla víry. Proto produkty Ducha